

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ НАУК

Релігієзнавство

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітня програма

Бакалавр
Гуманітарні науки

Курс	2
Семестр	4

Статус

Вибіркова

ECTS	4	
Годин	120	
Лекції	20	
Семінари	20	
Самостійна робота	80	

Підсумковий контроль

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Крупина Віктор Олександрович, викладач, кандидат історичних наук
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=HeCKd1sAAAAJ&hl=uk
e-mail	kvik@ua.fm

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни «Релігієзнавство» полягає у формуванні у студентства цілісних знань про сутність релігії та її вплив духовне життя суспільства, її роль у міжособистісних взаємовідносинах, вплив на культуру і мистецтво, основні етапи розвитку релігії з давніх давен до сьогодення, прищеплення цінностей віротерпимості, гуманізму та толерантності.

Знайомство з основними релігіями та віруваннями людства, обговорення їхнього віровчення та культу дозволять здобувачам вищої освіти зрозуміти релігію як суспільний феномен, виробити усвідомлене ставлення до релігії, набути знань для аргументованої оцінки різних релігійних процесів та явищ. Поглиблені знання про релігію та церкву стануть одним з чинників формування людини з активною громадянською позицією та дозволять запобігти маніпуляціям на релігійному ґрунті.

Вивчення навчальної дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти сформувати наступні здатності та вміння:

- розуміти причини та обставини виникнення, розвитку та еволюції релігії та церкви;
- аналізувати соціальну сутність релігії та її феномен;

- коректно використовувати релігійні поняття і терміни, порівнювати віровчення та культури різних релігій;
- виявляти вплив релігії на історію, культурне життя та мистецтво;
- демонструвати толерантність, виявляти повагу до представників релігійних спільнот;
- уміти аргументовано формулювати власну думку про релігійні процеси та явища;
- володіти інформацією про актуальний стан релігійного життя в Україні.

Як одна з навчальних дисциплін міждисциплінарного характеру «Релігієзнавство» потребує елементарних знань з суміжних гуманітарних предметів (філософії, історії, соціології, політології), комбінує та доповнює їх для кращого розуміння суспільних процесів. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Культурологія», «Історія України», «Історія та теорія світової культури», «Історія української культури», низкою спеціальних курсів окремих тематичних курсів, створюючи фундамент для їх кращого розуміння.

Зміст заняття визначається його темою. Проблемні навчальні питання, що стосуються сутності релігії, її феномену та функцій тощо, наповнені інформацією теоретичного характеру. До поглибленого вивчення віднесено питання про національні та світові релігії, які розглядаються з точки зору їх виникнення, святого письма, віровчення і культу, сучасного стану. На семінарські заняття виносять питання, що мають ключове значення для кожної теми, та мають дискусійний потенціал, сприяючи формуванню власної точки зору студентства на релігію.

Для ефективної та оперативної комунікації зі студентством задля розуміння ним структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовуються електронна пошта, месенджер Viber та платформа ZOOM. Під час навчання та для взаємодії зі студентством застосовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для виконання навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних та практичних занять) тощо.

Перелік тем

Тема 1. Релігієзнавство як наука та навчальна дисципліна. Поняття релігії.

Семінар. Феномен релігії

Тема 2. Соціальна сутність релігії. Походження та ранні форми релігії.

Семінар. Соціальна сутність релігії.

Тема 3. Національні релігії. Конфуціанство, даосизм, синтоїзм

Семінар. Національні релігії Сходу.

Тема 4. Індуїзм та іудаїзм – національні релігії.

Семінар. Іудаїзм як національна релігія

Тема 5. Світові релігії: буддизм.

Семінар. Буддизм як світова релігія.

Тема 6. Іслам як світова релігія.

Семінар. Віровчення і культ в ісламі.

Тема 7. Християнство як світова релігія.

Семінар. Еволюція християнства.

Тема 8. Католицизм і протестантизм як християнські течії

Семінар. Особливості віровчення і культу католицизму і протестантизму.

Тема 9. Православ'я: загальна характеристика.

Семинар. Культурна практика у православ'ї.

Тема 10. Становище релігії і церкви в сучасній Україні (1991–2019 рр.).

Семинар. Релігійність населення сучасної України.

Форми та технології навчання

Навчання відбувається у формі лекції, семінарського заняття, диспуту, презентації з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни матеріали розміщуються у відповідній групі на платформі MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відповідь або доповнення на семінарах	20
2.	Реферат або презентація на обрану тему	10
3.	Відвідування лекцій	5
4.	Підсумкова контрольна робота	15
5.	Залік	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна доступна для засвоєння більшістю осіб з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

Навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів та достатнього рівня володіння англійською мовою допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних тематичних онлайн-ресурсів.

Позааудиторне навчання

Заохочується участь студентства у публічних наукових заходах (відкритих лекціях, презентаціях та виступах на конференціях) та позааудиторна активність у вигляді екскурсій до музеїв, відвідування виставок тощо.

Рекомендована література

1. Васильєв Л.С. История религии Востока. – М., 1988.

2. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. – К.: Дух і літера, 2006.
3. Головащенко С.І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1999.
4. Докаш В.І., Лешан В.Ю. Загальне релігієзнавство. – Чернівці, 2005.
5. Дьяконов И.М. Архаические мифы Востока и Запада. – М., 1990.
6. Дюркгейм Э. Элементарные формы религиозной жизни // Мистика. Религия. Наука. – М., 1998.
7. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці і міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ ст. – Львів, 2013.
8. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації»
9. Історія релігії в Україні: Навч. посібник / За ред. А.М. Колодного, П.Л. Яроцького. – К., 1999.
10. Культурологічний словник / За ред. В.І. Рожка, О.В. Антонюка. – К.: НМАУ, 2011.
11. Лубський В.І., Теремко В.І., Лубська М.В. Релігієзнавство. – К., 2005.
12. Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П. та ін. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. – Львів, 2006.
13. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. Навчальний посібник для студентів... - К., 1999.
14. Радівілов Д.А. Іслам // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2005. – С.540-543.
15. Родионов М.А. Ислам классический. – Спб, 2001.
16. Релігієзнавство: Підручник / За ред. М.Заковича. – К., 2000.
17. Семотюк О.П. Буддизм: история и современность. - Ростов на Дону, Харьков, 2006.
18. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу. – К., 1997.
19. Туров І.В. Іудаїзм в Україні // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й. - К.: В-во «Наукова думка», 2005. – С.646-650.